

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра туризму та рекреації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

(пост. п. 2 від «25» квітня 2019 р.)

Ректор

**КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ /
CULTURAL TOURISM**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2019

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Т.І. Ткаченко, докт. екон. наук., професор
В.В. Білик, канд. екон. наук, доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри туризму та рекреації
(протокол № 12 від 03 квітня 2019р)

Рецензенти: С.В. Хлопак, к.е.н., доцент

Н.А. Опанасюк, к.ю.н., Перший Віце-президент ВГО
«Туристична асоціація України»

**КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ /
CULTURAL TOURISM**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

освітній ступінь	«бакалавр»
галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм»
спеціалізація	«Міжнародний туризм»

ВСТУП

Програма дисципліни «Культурно-пізнавальний туризм» призначена для студентів КНТЕУ освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм» (спеціалізації «Міжнародний туризм»).

Програму підготовлено згідно зі Стандартами вищої освіти України із зазначених спеціальностей та відповідних освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів у КНТЕУ.

Програма навчальної дисципліни «Культурно-пізнавальний туризм» складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Культурно-пізнавальний туризм» має *на меті* сформувати у студентів фахове уявлення про сегмент найбільш масових видів туризму, об'єднаних культурними цілями і мотивами, набуття професійних компетентностей щодо формування, просування та організації споживання культурного туристичного продукту з використанням ресурсного потенціалу культурної спадщини та сучасних креативних індустрій в регіонах України і світу.

Завданнями вивчення дисципліни є поглиблена теоретична, науковометодична і практична підготовка студентів для ефективної організації різних видів культурного туризму, а саме :

- формування системи знань про культурно-пізнавальний туризм як найбільш масовий і затребуваний туристичним ринком сектор видового туризму, його сучасний стан, проблеми, чинники, світові тенденції його розвитку;
- визначення структури пізнавальної туристської мотивації та типи споживачів культурно-пізнавального туризму;
- набуття глибоких знань про культурну спадщину та креативні індустрії як ресурсну базу культурно-пізнавального туризму;
- забезпечення уявлення у студентів про основні різновиди культурнопізнавального туризму та їх геопросторову організацію в регіонах України і світу;
- розвиток вміннь створювати, просувати та організовувати споживання продукту різних видів культурно-пізнавального туризму;
- розвиток практичних навичок розробки та презентації програм культурнопізнавальних турів;

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні та прикладні аспекти організації різних видів культурного туризму, визначення особливостей туристичного посередництва на ринку послуг різних галузей креативних індустрій, об'єктів світової матеріальної і нематеріальної культурної спадщини.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання

- об'єктів культурної спадщини України
- основ туризмознавства
- структури та методичних підходів до оцінки туристично-рекреаційного потенціалу території
- основ маркетингу в туризмі *уміння*
- формувати, просувати та організовувати споживання туристичного продукту.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Культурно-пізнавальний туризм» як вибіркова дисципліна освітньої програми забезпечує володіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

Міжнародний туризм

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
К17	Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій	2-10
К19	Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів	1,10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР01	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів	2-9
ПР03	Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ	1-10
ПР04	Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору	2-9
ПР05	Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території	2-9
ПР06	Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів	1-10
ПР07	Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт	1-10
ПР09	Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки	1-10
ПР14	Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття	2-10
ПР18	Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	1-10

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Зміст та характеристика культурно-пізнавального туризму Основні підходи до визначення сутнісного

змісту культурнопізнавального туризму та варіанти дефініцій.

Історична ретроспектива, ключові фактори та сучасні умови розвитку культурнопізнавального туризму. Цілі і значення культурно-пізнавального туризму.

Модель культурно-пізнавального туризму та характеристика її елементів.

Психолого-мотиваційні засади культурно-пізнавального туризму. Базові та специфічні туристські мотивації культурно-пізнавальних турів: новизна, автентичність, крос-культурність. Культурне присвоєння.

Культурні враження. Профіль та типологія «культурних» туристів.

Психологічні бар'єри культурно-пізнавального туризму. Культурний шок та психологічні синдроми в культурно-пізнавальному туризмі.

Класифікація культурно-пізнавального туризму. Різновиди і напрямки культурно-пізнавального туризму. Суміжні різновиди туризму. Рівні культурно-пізнавального туризму: професійний, спеціалізований, неспеціалізований, супутній, культурний квазітуризм. Новітні підходи до класифікації культурно-пізнавального туризму.

Ресурсний потенціал культурно-пізнавального туризму та його структура. Основні підходи до типології і класифікації атракцій культурно-пізнавального туризму. Елементи ресурсного потенціалу культурно-пізнавального туризму в дестинації.

Список рекомендованих джерел: Основний:

2, 5

Додатковий: 7, 10, 16, 18, 20

Інтернет-джерела: 24, 25, 26, 27, 51, 52, 56

Тема 2. Культура як джерело туристського інтересу

Місце і роль культури в постіндустріальному суспільстві. Органічний взаємозв'язок культури і туризму. Тлумачення культури як

категорії туризмознавства. Компоненти культури як туристичний ресурс і об'єкти туристського інтересу.

Взаємозв'язок культурної спадщини і туризму. Розгляд культурної спадщини як ресурсного потенціалу культурно-пізнавального туризму. Класифікація культурно-історичних атракцій. Об'єкти «живої» культурної спадщини.

Культурні ландшафти та ансамблі як об'єкти туризму. Підходи до визначення і розуміння культурного ландшафту. Властивості, типологія та ієрархія культурних ландшафтів. Критерії цінності культурних ландшафтів. Оцінка культурних ландшафтів.

Використання культурної спадщини ЮНЕСКО в цілях туризму. Туристична політика щодо охорони та популяризації культурної спадщини. Списки об'єктів матеріальної та нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО та їх роль в розвитку культурного туризму. Оцінка та збереження культурної спадщини засобами туризму. Міжнародні та національні організації і проекти, які формують політику щодо збереження та популяризації культурної спадщини.

Оцінка культурної спадщини та культурно-історичних атракцій туризму. Рівні та основні напрямки ефективного використання складових культурної спадщини в туризмі. Проблеми на напрямки комерціалізації культурної спадщини для цілей туризму.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 5

Додатковий: 8, 11, 13, 15, 17, 18,

Інтернет-джерела: 26, 30, 32, 40, 43, 44, 46, 48, 50, 51, 53

Тема 3. Туристичний потенціал креативних індустрій

Туризм в умовах розвитку креативної економіки. Поняття, характерні ознаки та видова класифікація культурних креативних індустрій. Креативні індустрії як складові сучасної високої та масової культури, джерело туристського інтересу та драйвер туристського руху.

Компоненти сучасної культури та їх туристична характеристика. Туристичний потенціал сучасного образотворчого мистецтва, скульптури, живопису та монументального мистецтва. Ресурсний потенціал

літературної і музичної творчості, виконавського, аудіовізуального, сценічного та перформативного мистецтв як туристичних атракцій. Сучасні дизайн, мода, архітектура, промислове та агровиробництво як ресурси для культурного туризму. Система освіти та науковий потенціал як елементи сучасної культури та інфраструктури культурного туризму.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 5

Додатковий: 16, 20, 21

Інтернет-джерела: 31, 33, 41, 42, 43, 44, 49, 50, 53, 54, 55

Тема 4. Культурно-історичний туризм

Визначення, передумови розвитку та особливості культурноісторичного туризму. Організаційні форми культурноісторичного туризму. Характеристика різновидів культурноісторичного туризму, їх типові туристичні атракції та особливості організації.

Сутнісний зміст та дуалізм музейного туризму. Музей як центр концентрації культурної спадщини. Характеристика музеїв як туристичних атракцій. Видова класифікація музеїв. Структура та функції сучасного музею. Зміст та напрямки музейної справи. Сучасні музейні технології. Характеристика провідних музеїв та музейних центрів України і світу. Співпраця музеїв та індустрії туризму. Особливості процесу формування та споживання музейних туристичних продуктів.

Замковий туризм. Фортифікаційні об'єкти як туристичні атракції. Туристична атрактивність замків, фортець та монастирських комплексів. Геопросторові аспекти замкового туризму в Україні та країнах Європи. Особливості використання замків і фортець в організації культурноісторичного туризму.

Археологічний туризм. Археологічні пам'ятки та їх туристична атрактивність. Центри і регіони розвитку археологічного туризму в Україні і країнах світу. Археологічні музеї. Особливості технології формування та організації споживання археологічного туристичного продукту.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 3, 4

Додатковий: 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 21

Інтернет-джерела: 23, 28, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 45, 47,
54, 56

Тема 5. Етнокультурний туризм

Етнос як специфічний соціальний феномен та об'єкт туристського інтересу. Критерії етнічної ідентифікації та характеристика основних концепції етнології. Сутність та різновиди етнокультурного туризму: етнічний, етнографічний, ностальгічний (генеалогічний), сентиментальний, еколого-етнографічний, етнопізнавальний та антропологічний. Зміст та особливості джайло-туризму.

Етнокультурний ресурсний потенціал туризму в Україні і світі. Етнокультурні ландшафти та їх види. Національні парки та резервації. Етнокультурні тематичні парки. Етноселища та етномістечка. Етнографічні музеї. Етнографічні івент-заходи. Особливості організації та споживання продукту різних видів етнокультурного туризму.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 5

Додатковий: 6, 9, 11, 13, 20, 22

Інтернет-джерела: 30, 35, 36, 38, 39, 40, 44, 46, 49, 50, 51, 53, 55

Тема 6. Гастрономічний туризм

Визначення, напрями та особливості організації гастрономічного туризму. Сільські, міські та краєзнавчі гастротури. Профіль «гастрономічних» туристів. Гастрономічна культура як об'єкт туристського інтересу, її зміст, структура та функції. Кулінарна культура. Культура приготування та культура споживання їжі і напоїв. Вплив релігійних та інших факторів та гастрономічну культуру. Інфраструктура гастрономічного туризму.

Класифікація об'єктів гастрономічного туризму. Характеристика та класифікація ресторанів-атракцій з позицій гастрономічного туризму. Музеї, монументальні та івентивні атракції гастрономічного туризму. Геопросторова організація гастрономічного туризму і України і світі. Країни і регіони – лідери гастрономічного туризму.

Інформаційне та медійне забезпечення гастрономічного туризму: ресторани гідів, путівники, конкурси-проекти, гастрономічні бренди. Унікальні об'єкти і новітні різновиди гастрономічного туризму. Екогастротури. Публічне адміністрування гастрономічного туризму. Особливості організації споживання продукту гастрономічного туризму.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 5

Додатковий: 6, 9, 17, 19, 20

Інтернет-джерела: 31, 34, 35, 36, 41, 49, 50, 53, 54, 55

Тема 7. Винний туризм

Поняття, зміст та класифікація винного туризму. Ресурсний потенціал та умови формування атракцій винного туризму.

Характеристика об'єктів та інфраструктури винного туризму.

Базові компетентності менеджера туризму для організації винного туризму. Зміст та завдання енології та еногастрономії. Вино, технологія його виготовлення і зберігання, споживання вина як об'єкти туристського інтересу. Характеристика та класифікація вин та винних напоїв, технології їх виробництва та зберігання.

Геопросторова організація винного туризму в Україні і світі. Особливості формування та організації винних турів. Особливості споживання продукту винного туризму. Дегустація вина та дегустаційні зали. Оцінка ароматів та смаку вина в процесі дегустації. Культура споживання вина та винний етикет. Особливості організації та проведення еногастрономічних турів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1

Додатковий: 6, 9, 19, 21,

Інтернет-джерела: 31, 33, 35, 36, 48, 49, 50, 53, 55

Тема 8. Промисловий туризм

Підходи до визначення промислового (індустріального) туризму. Напрямки і завдання промислового туризму. Індустріальна спадщина та її туристична характеристика. Класифікація об'єктів промислового туризму. Діючі та недіючі промислові і агропромислові підприємства, інженерні споруди, промисли, високоурбанізовані території як атракції індустріального туризму.

Класифікація та характеристика різновидів промислового туризму. Перспективи та напрямки розвитку агропромислового туризму в Україні. Ресурсний потенціал промислового туризму та його структура. Промислові культурні ландшафти. Геопросторова організація центрів та регіонів промислового туризму в Україні і світі.

Особливості проектування маршрутів та організації промислових турів і екскурсій. Екологізація промислового туризму.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 5

Додатковий: 6, 9, 12, 17, 21, 31, 35, 36, 40, 49, 50, 53, 55

Інтернетджерела: 31, 34, 52, 53, 56

Тема 9. Особливості формування та просування культурного туристичного продукту

Концепція «культурного» туристичного продукту та особливості її формування. Рівні формування концепції культурного продукту. Особливості проектування культурного туристичного продукту: психоемоційний, хронологічний, геопросторогий, видовий, образний, програмний та подієвий аспекти.

Особливості організації та проведення маршрутів культурнопізнавального туризму. Особливості організації стаціонарних та маршрутних культурно-пізнавальних турів. Специфіка організації автобусних турів з культурною метою. Екскурсійне, гідове, картографічне та інформаційне забезпечення культурно-пізнавальних турів. Використання туристичних путівників. Спеціалізована інфраструктура

культурно-пізнавального туризму. Функції туристичноінформаційних центрів та туристської символіки на маршрутах культурно-пізнавальних турів. Зміст та обладнання рекламної інформаційних стендів, планів-схем об'єктів культурно-пізнавального туризму.

Особливості організації і технології просування культурного туристичного продукту. Маркетингові стейкхолдери і провайдери, їх роль у завдання у просуванні продуктів культурного туризму. Використання інформаційних та мультимедійних технологій у просуванні культурних туристичних продуктів. Особливості споживання та оцінки якості культурного туристичного продукту. Інструменти нормативного регулювання культурно-пізнавального туризму.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 5

Додатковий: 6, 7, 10, 16, 20, 21,

Інтернет-джерела: 33, 34, 40, 43, 44, 48, 49, 50, 52, 53, 56

Тема 10. Тренди та перспективні напрями розвитку культурно-пізнавального туризму

Сучасні тенденції розвитку КПТ. Інноваційний характер розвитку культурно-пізнавального туризму. Роль інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в культурно-пізнавальному туризмі. Напрямки використання технології віртуальної та доповненої реальності в культурному туризмі. Сучасні культурні тенденції та їх вплив на розвиток туризму. Емоціоналізація та івентизація культурного туристичного продукту в період постмодерну.

Новітні та перспективні види культурного туризму. Тематичний туризм та культурні маршрути. Подієвий культурний туризм та туризм вражень. Креативний культурний туризм та арт-туризм. Літературний та кінотуризм. Екокультурний туризм. Темний та містичний туризм. Туризм іграшки, селфі- та інстатуризм. Віртуальний культурний туризм.

Державна та регіональна політика у сфері культури та культурного туризму. Роль туризму в міжнародному культурному співробітництві. Культурний туризм як середовище для культурної дипломатії, драйвер розвитку та популяризації національної культури на міжнародній арені.

Актуальні проблеми та перспективи розвитку культурного туризму у ХХІ столітті.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2, 5

Додатковий: 6, 7, 9, 10, 16, 20, 21,

Інтернет-джерела: 33, 34, 40, 43, 44, 48, 49, 50, 52, 53, 56

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

*Основний**

1. Винний туризм: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Іванов С.В., Домарецький В.О., Басюк Д.І. та ін. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2012. – 472 с.
2. Гайдукевич, Л.М. Культурный туризм: теория и практика: пособие / Л.М. Гайдукевич. – Минск : Изд-во «Четыре четверти», 2013. – 246 с.
3. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Посібник. – Івано-Франківськ: Плай. – 2005. – 64 с.
4. Рутинський М.Й. Замковий туризм в Україні : навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.
5. McKercher В., Du Cross Н. Cultural tourism: the partnership between tourism and cultural heritage management. New York: Haworth Hospitality Press, 2002

Додатковий

6. В'їзний туризм: навч. пос. / П. Ф.Коваль, Н. О.Алешугіна, Г. П.Андрєєва, О. О.Зеленська, Т. В.Григор'єва, О. Г.Пархоменко, В. Б.Дудко, М. О.Михайловський, С. І.Бондар; ред. П. Ф.Коваля, Н. О.Алешугіної. – Ніжин, Вид-во Лук'яненко В. В., 2010. – 304 с.
7. Гордін В. Е. Культурний туризм як важливий чинник соціальнокультурного розвитку регіонів України [Електронний ресурс]

- / В. Е. Гордін, М. В. Матецький // Культура України. - Випуск 32.. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://infotour.in.ua/gordin.htm>.
8. Історико-культурна спадщина Карпатського регіону : навчально-методичний посібник для напрямів підготовки «Туризм» і «Готельно-ресторанна справа» / Великочий В.С., Кіндрачук Н.М.– Івано-Франківськ: НАІР, 2013. – 208 с.
 9. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – Київ: Знання, 2011. – 334 с.
 10. Кузьмук О. Культурний туризм як інструмент формування національної ідентичності [Електронний ресурс] / О. Кузьмук. - Режим доступу: // http://tourlib.net/statti_ukr/kuzmuk.htm
 11. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. К.: Альт прес, 2007. – 352 с.
 12. Пендерецький О.В. Територіальна організація промислового туризму Карпатського суспільно-географічного району та основні напрямки її вдосконалення: Монографія / О.В. Пендерецький. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2011. – 225 с
 13. *Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 575 с.*
 14. Салата О. О. Основи музеєзнавства : навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 164 с.
 15. Туризм і охорона культурної спадщини: український та польський досвід : монографія / В. Вакуленко, І. Валентюк, С. Коротич, М. Онисько. – К.: Вид-во К.І.С., 2003. – 176 с.
 16. Федорович о. І. Культурний туризм: реалії та перспективи розвитку у Львівській області / О.І. Федорович. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014.
 17. Хухлындина, Л.М. Туризм и культурное наследие: пособие / Л.М. Хухлындина, Л.М. Гайдукевич. –Минск: БГУ, 2014.–296 с.
 18. ICOMOS Tourism Handbook for World Heritage Site Managers. ICOMOS, 1993.
 19. Fields, K. (2002). Demand for the Gastronomic Tourism Product: Motivational Factors. Tourism and Gastronomic. London and New York: Routledge.
 20. Smith M.K. Issues in Cultural Tourism Studies, Published by Routledge, 2003

21. Steinecke, A. Kulturtourismus. Marktstrukturen ; Fallstudien ; Perspektiven/ A. Steinecke. München – Wien: Oldenbourg Wissenschaftsverlag, 2007.
22. Yang Li. Planning for Ethnic Tourism: Case Studies from Xishuangbanna, Yunnan, China [Електронний ресурс]. –Waterloo, Ontario, 2007. – P. 1–2. URL: http://libdspace.uwaterloo.ca/bitstream/10012/3123/1/Thesis_Li.pdf/

Інтернет - джерела

23. Архітектурні та природні пам'ятки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine.kingdom.kiev.ua/>
24. Брюсельська хартія культурного туризму. – URL: <http://www.icomos.org/en/newsletters-archives>
25. Гаазька декларація по туризму (прийнята 14 квітня 1989 г.) - URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_904
26. Декларація принципів міжнародного культурного співробітництва (проголошена 4 листопада 1966 року Генеральною конференцією Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури).- URL:http://www.un.org/documents/decl_conv/declarations/culture.html
27. Декларація про культуру світу (прийнята резолюцією 53/243 Генеральної Асамблеї від 13 вересня 1999 року). – URL: http://www.un.org/documents/decl_conv/declarations/culture_of_peace.shtml
28. Європейська конвенція про ландшафти. – URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_154
29. Замки та храми України - URL: <http://www.castles.com.ua>
30. Історико-культурна спадщина України - URL: <http://uamuseum.com/>
31. Київ туристичний – URL: <http://visitkyiv.com.ua/>
32. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_089
33. Креативна Україна. Веб-сайт. URL: <http://creativeukraine.org.ua/uk/>
34. Ліга екскурсиводів міста Києва - URL: <http://excurs.kyiv.org/>
35. Мандрівка Україною – URL: <http://travelua.com.ua/>
36. Мандруємо Україною – URL: <http://www.ukrmandry.com.ua/>

37. Музеї України - URL: <http://www.museum-ukraine.org.ua>
38. Національна спілка краєзнавців України - URL: <http://www.nsku.org.ua>
39. ОКО Архітектура і краєзнавство України – URL: <http://www.oko.kiev.ua>
40. Портал «ЮНЕСКО Центр всесвітньої культурної спадщини».- URL: <https://whc.unesco.org/>
41. Портал самодіяльного туризму по Україні – URL: <http://www.nashkray.kiev.ua/>
42. Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій : Закон України від 24 квітня 2019 р. № 265-2019-р. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2019-p>
43. Про заходи щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму Указ Президента України від 18.08.2020 № 329/2020 URL: [https://zakon.rada.gov.ua / aws/ show/329/2020](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329/2020)
44. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>
45. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06.1995 р.№ 249/95-ВР - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-80>
46. Про народні художні промисли Закон України від 21.06.2001 № 2547III - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2547-14>
47. Про охорону археологічної спадщини: Закон України від 09.09.2010 N4-ВР (із змінами та доповненнями)// ВВР України. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1626-15>
48. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР (із змінами та доповненнями) // ВВР України. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95>
49. Сайт «Культурний проект. Туризм» – URL : <https://culturaltourism.com.ua/>
50. Сайт Громадської організації «Культурний проект» - URL : <https://culturalproject.org/>
51. Сайт Міжнародного комітету з культурного туризму Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць (ICOMOS International Committee on Cultural Tourism).- URL: <http://www.icomos.org/tourism/>

52. Сайт Міжнародного проекту дослідження культурного туризму (ATLAS Cultural Tourism Research Project).- – URL : <http://www.tramresearch.com/atlas/>
53. Сайт Українського центру культурних досліджень – URL: <http://uccs.org.ua/>
54. Україна Інкогніта. Відкрийте для себе Україну – URL: <http://ukrainaincognita.com>
55. Український туристичний портал - URL: <http://www.ukrtourism.com>
56. The future of cultural tourism - towards a sustainable model . Explanatory memorandum Committee on Culture and Education – URL: <https://rm.coe.int/1680719a61>

* курсивом зазначені літературні джерела, які є в бібліотеці КНТЕУ